

Στις πηγές του Ασπροποτάμου

ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΗ: 06/07/1997

ταξίδια

Η μυθολογία ήθελε τον Αχελώο γιο του Ωκεανού και της Τηθύος ή της Γαίας, τον ισχυρότερο ποτάμιο θεό τον οποίο λάτρευαν όλοι οι αρχαίοι Έλληνες. Η πραγματικότητα θέλει σήμερα τον Ασπροπόταμο την ιδιαίτερη νότα ενός τοπίου που λατρεύουν οι φυσιολάτρες και οι φίλοι της παράδοσης. Πηγάζει από το βουνό Λάκμος και στριφογυρίζοντας στο βάθος των ορθοπλαγιών της Κακαδίτσας και της Τριγκίας συναντά στη θέση Τριπόταμα και άλλα ορεινά ποτάμια, όπως το Βαθύρεμα και τον Καμνιαϊτικό, για να γίνει το γνωστό μεγάλο ποτάμι που εκβάλλει κοντά στο Μεσολόγγι. Εδώ, στην κοιλάδα του Ασπροποτάμου, τα μεικτά δάση από βαλανιδιές, οξιές και έλατα είναι από τα πυκνότερα και ομορφότερα της χώρας μας.

Η διαδρομή για την κοιλάδα και τις πηγές του Ασπροποτάμου ξεκινά από την Καλαμπάκα. Ο δρόμος περνάει πάνω από τη γέφυρα Μουργκάνι (8 χλμ. από την Καλαμπάκα) και η παράκαμψη αριστερά, όπου υπάρχει και σχετική πινακίδα, τραβά για το χωριό Καστανιά (26 χλμ.). Στον δρόμο υπάρχουν πάντα κιόσκια με τα φρούτα της εποχής. Δίπλα κυλάει τα νερά του ο Πηνειός και τα ψηλά πλατάνια σκεπάζουν συχνά τον δρόμο. Μετά από μια δεύτερη γέφυρα ο δρόμος διακλαδώνεται δεξιά για Καστανιά και αριστερά για Κλεινοβό.

Ο δρόμος μας είναι για την Καστανιά, αν όμως ο επισκέπτης θελήσει να πάει προς αριστερά θα βρεθεί στο χωριό Κλεινοβός (20 χλμ. από τη διασταύρωση), αφού πρώτα συναντήσει στα 3 χλμ. τον οικισμό Αμπέλια. Οι πηγές Καζάνι, Γκούρα και Λάκος τροφοδοτούν τον Κλεινοβίτικο, παραπόταμο του Πηνειού, τα νερά του οποίου περνούν από τη «δριτσέλα» όπου πλένουν τα ρούχα και τον παλιό νερόμυλο του οποίου η ηλικία ξεπερνά τα 500 χρόνια.

Το δάσος Αμουτζέλος σε υψόμετρο 1.700 μ., το οποίο αποτελείται από έλατα, πεύκα και θάμνους, η θολωτή βρύση Γκριγκόρη και το τοξωτό γεφύρι του Αγίου Γεωργίου (18ος αι.) συμπληρώνουν την ομορφιά του τοπίου. Κοντά στο χωριό (2 χλμ.) βρίσκεται η Μονή των Αγίων Αποστόλων Πέτρου και Παύλου (18ος αι.). Σώζεται το καθολικό που είναι αγιορείτικου τύπου, τρίκογχο, με πέντε τρούλους. Οι τοιχογραφίες, που διατηρούνται σε

σχετικά καλή κατάσταση, είναι έργα του αγιογράφου Μιχαήλ Αναγνώστη Δημητρίου από τη Σαμαρίνα και έγιναν επί επισκόπου Σταγών Κυρίλλου (1846-1853). Από τον Κλεινοβό ξεκινά το μονοπάτι που έπειτα από μιάμιση ώρα πεζοπορία φθάνει στο ορειβατικό καταφύγιο στη θέση «Αστραπή».

Επιστροφή στον δρόμο για την Καστανιά και στη Φάρμα ο επισκέπτης μπορεί να κάνει την πιο δροσερή στάση. Εκεί όπου κάποτε οι καβαλάρηδες σταματούσαν στο παλιό χάνι για να ξεκουραστούν οι ίδιοι και τα άλογά τους, τώρα απλώνονται κάτω από τις κληματαριές τα τραπεζάκια ενός καφενείου. Από εδώ ο ταξιδιώτης μπορεί να προμηθευθεί τα καλύτερα γλυκά κουταλιού, ιδιαιτέρως καρυδάκι και σύκο, τα οποία αποτελούν παράδοση για όλη την περιοχή.

Ακολουθώντας ευθεία τον δρόμο, μετά τη διασταύρωση για το χωριό Καλομοίρα, τα ελατοσκέπαστα βουνά προβάλλουν την ποικιλία των σχημάτων τους ώσπου να εμφανισθεί στην απέναντι πλαγιά η Καστανιά (σύνολο 34 χλμ. από την Καλαμπάκα) και να ολοκληρώσει το υπέροχο τοπίο. Η Καστανιά και το διπλανό (2 χλμ.) χωριό Αμάραντος αποτελούν τα πιο πρόσφορα ορμητήρια για τα χωριά και τις πηγές του Ασπροποτάμου. Οι κεραμοσκεπές των σπιτιών τους προβάλλουν μέσα από την καταπράσινη «θάλασσα» που δημιουργούν οι καστανιές, οι φουντουκιές, οι καρυδιές, οι μηλιές, οι οξιές, τα έλατα, τα πεύκα και τα πλατάνια. Το τοπίο «δροσιζούν» πάμπολλες βρύσες και μικρά ποτάμια. Την παρθενικότητα του τοπίου μαρτυρούν και οι τακτικές εμφανίσεις αρκούδων στην περιοχή, αυτού του μεγαλύτερου και πιο σπάνιου θηλαστικού που ζει στη χώρα μας. Οι κάτοικοι των χωριών έχουν να διηγηθούν πολλές ιστορίες στον επισκέπτη που θα ενδιαφερθεί να τους ρωτήσει. Στην Καστανιά αξίζουν επίσκεψης οι εκκλησίες του Αγίου Αθανασίου και του Αγίου Νικολάου Σιαμάδων, ενώ στον Αμάραντο αξίζει ο περίπατος ως την πηγή Κουφορίτο.

Η διαδρομή για τα χωριά του Ασπροποτάμου ξεκινά από εδώ και ανηφορίζει προσφέροντας πανοραμικές εικόνες του Αμάραντου. Λίγο πιο πάνω ξεστρατίζει ένας βατός χωματόδρομος ο οποίος ανεβαίνει προς την κορφή Πάντε - Μάρε και φθάνει κοντά στα 2.000 μ. υψόμετρο, από όπου η θέα είναι καταπληκτική. Επιστροφή στην αρχική διαδρομή και πρώτος σταθμός το Κουκουφλί (15 χλμ. από τον Αμάραντο). Εδώ λειτουργεί μια ταβέρνα με ειδικευση στα κρέατα, όπως στο κεμπάπ από μεγάλο πρόβατο. Απέναντι υπάρχει εκτροφείο πέστροφας, από το οποίο εμπλουτίζεται ο Ασπροπόταμος.

Μετά το Κουκουφλί ο ταξιδιώτης συναντά την πρώτη παράκαμψη αριστερά για το χωριό Δολιανά, όπου υπάρχει η ονομαστή εκκλησία του Τιμίου Σταυρού με τους δώδεκα τρούλους. Καλύτερη πρόσβαση για την εκκλησία προσφέρεται πιο κάτω, από τη δεύτερη παράκαμψη (υπάρχει σχετική πινακίδα), αφού χρειάζεται να διανυθούν μόνο 500 μ. βατού χωματόδρομου, αντί για 2 χλμ. που απαιτούνται στην πρώτη παράκαμψη. Μία ακόμη παράκαμψη πιο κάτω φέρνει τον επισκέπτη στο χωριό Κρανιά (2 χλμ. άσφαλτος). Στην περιοχή Τρία Ποτάμια συναντιούνται τα ποτάμια αλλά και οι δρόμοι. Αριστερά, μετά από 3 χλμ., το χωριό Πολυθέα, όνομα και πράγμα ιδιαίτερα από τη θέση Φιαρίκα, αγναντεύει το τοπίο. Η συνέχεια της διαδρομής που έφερε τον επισκέπτη ως εδώ

καταλήγει στο Χαλίκι, το πιο κοντινό χωριό στις πηγές του Ασπροποτάμου. Η διαδρομή έχει μήκος 16 χλμ. από τη διασταύρωση, άσφαλτος ως το ύψος της Ανθούσας και μετά χώμα ως το Χαλίκι.

Από εδώ και πέρα συντροφεύουν τον επισκέπτη το ατελείωτο παιχνίδι του ποταμού με τα άσπρα χαλίκια μέσα στο απίστευτης ομορφιάς τοπίο που δημιουργούν οι αλπικές κορφές και τα μεικτά δάση από έλατα και βαλανιδιές. Και αυτή η μαγεία συνεχίζεται ώσπου να της δώσει έναν ακόμη πιο έντονο τόνο η εμφάνιση της πετρόκτιστης εκκλησίας της Παναγιάς της Ανθούσας (1799) στην απέναντι όχθη του ποταμού.

Δεξιά η παράκαμψη τραβά για το χωριό, που λέγεται και Βλαχολεπενίτσα, με την ιδιαίτερη προτίμηση στο τσίπουρο. Αριστερά η άλλη παράκαμψη περνά μέσα από τα νερά του ποταμού για να φτάσει στον περίβολο της εκκλησίας. Εκεί κοντά βρίσκεται και ένα μεγάλο πέτρινο, θολωτό γεφύρι, «χαμένο» μέσα στην πυκνή βλάστηση. Εδώ πια στα σπίτια, στις εκκλησίες, στις βρύσες, στα γιοφύρια κυριαρχεί η πέτρα, πελεκημένη με ιδιαίτερη μαστοριά.

Δεν μένουν παρά 4 χλμ. για να εμφανιστεί στις άδενδρες πλαγιές του Λάκμου, σε υψόμετρο 1.150 μ., το χωριό των Βλάχων τσελιγκάδων, το Χαλίκι. Τον χειμώνα ησυχάζει κάτω από το χιόνι με μόνους κατοίκους τους φύλακες. Οι κτηνοτρόφοι μεταφέρουν τα κοπάδια τους στον θεσσαλικό κάμπο για να ξεχειμωνιάσουν. Κάποτε περπατούσαν και 15 ημέρες ώσπου να φτάσουν στον προορισμό τους. Σήμερα χρησιμοποιούν μεγάλα φορτηγά. Αυτή την εποχή ξαναγυρίζουν πάλι στο χωριό τους, μαζί με τις οικογένειές τους, τα πρόβατα, τα γελάδια αλλά και τα φοβερά τσοπανόσκυλά τους, τα οποία ο επισκέπτης πρέπει πάντα να έχει σε απόσταση ασφαλείας. Καθώς προχωρά το καλοκαίρι το ως πριν από λίγες ημέρες έρημο χωριό θα φτάσει τους 700 κατοίκους.

Στο χωριό υπάρχουν πολλές πετρόκτιστες εκκλησίες, μεταξύ των οποίων του Προφήτη Ηλία, του Αγίου Μόδεστου προστάτη των κτηνοτρόφων και της Αγίας Παρασκευής, στην πλατεία, όπου στις 26 Ιουλίου, όπως σε όλα τα βλαχοχώρια, γίνεται μεγάλο πανηγύρι. Θαυμάσια μνημεία αρχιτεκτονικής είναι επίσης οι γέφυρες Φίλος και Αγίου Γεωργίου, όπως και οι λιθόκτιστες βρύσες Αυλότοπα, στη Φονίσκα και στη Νεράιδα.

Η κύρια πηγή του Ασπροποτάμου βρίσκεται στη βάση της κορυφής Ρόνα, αλλά η πιο όμορφη πηγή είναι η Φονίσκα, στα νότια του οικισμού. Στο Περιστερί, μια άλλη κορυφή του Λάκμου, υπάρχει η πηγή Βουρλίγκα. Το νερό αναβλύζει κατακόρυφα από τη γη, σχηματίζει για λίγο ένα ρυάκι και μετά χάνεται ξανά σε μια καταβόθρα. Τον χειμώνα όπου η διέξοδος φράζει από τους πάγους, σχηματίζεται λίμνη, την οποία η παράδοση θέλει να είναι καταφύγιο ενός στοιχειού.

Αυτόματος αριθμός κλήσης: 0432

Πώς θα πάτε:

Οδικώς, Αθήνα - Τρίκαλα 330 χλμ., Θεσσαλονίκη - Τρίκαλα 215 χλμ., Τρίκαλα - Καλαμπάκα 22 χλμ., Καλαμπάκα - Καστανιά 34 χλμ. Τα τελευταία βενζινάδικα της διαδρομής υπάρχουν στο Μουργκάνι.

Πού θα μείνετε:

Στην Καστανιά στο ωραίο ξενοδοχείο «Μανάκος», τηλ. 61070-1. Στον Αμάραντο, στον ξενώνα «Λούσκα», τηλ. 61090, 093/483707, ο οποίος είναι το μοναδικό στέκι για τους μόνιμους κατοίκους και για τους επισκέπτες του χωριού. Στην Πολυθέα, στο πιο προχωρημένο ορμητήριο για τα χωριά του Ασπροποτάμου, στον κοινοτικό ξενώνα, τηλ. 23348.

Πού θα φάτε:

Σε ταβέρνες στην Καστανιά, στο Κουκουφλί, στην Κρανιά, στην Πολυθέα, στην Ανθούσα, στο Χαλίκι. Το εστιατόριο του ξενώνα στον Αμάραντο προσφέρει σπιτικό φαγητό. Το κεμπάπ, το κοκορέτσι και γενικά τα κρέατα και τα γαλακτοκομικά έχουν την τιμητική τους στην περιοχή. Ονομαστές είναι και οι πέστροφες του Ασπροποτάμου, αν κάπου τις πετύχετε. Στον Αμάραντο μπορείτε να δοκιμάσετε σπιτικό μπακλαβά ή μπακλαϊ.

Τι θα φωνίσετε:

Γλυκά του κουταλιού, κάστανα, τυρί φέτα, κεφαλοτύρι, μυζήθρα από τους παραγωγούς.

Χρήσιμα τηλέφωνα:

Το Κέντρο Τουριστικών Υπηρεσιών Καλαμπάκας, τηλ. 75306, έχει εκδώσει έναν πολύ καλό τουριστικό οδηγό και έναν ενημερωμένο ανάγλυφο χάρτη, χρήσιμους συντρόφους του ταξιδιώτη. Το Κέντρο παρέχει επίσης τηλεφωνικώς κάθε πληροφορία για την περιοχή.